

Askeladden barnehage

Virksomhetsplan med årsplan
Oppdatert august 2015

Virksomhetsplan

Velkommen til Askeladden barnehage	3
Historikk	3
Maren Mehren	3
Pedagogikk.....	4
Pedagogiske grunntanker.....	4
Våre hovedmål.....	6
Barnehagens mål for sosial basiskompetanse.....	6
Verdier og holdninger.....	6
Antirasistisk arbeid.....	8
Språk er identitet.....	8
Den gode samtalen	9
Trygghet	9
Lek.....	10
Nærhet i hverdagen.....	11
Oppfølging av barna.....	11
Samlingsstundene.....	12
Årssyklus	12
Formidlingsform.....	12
Temaene	13
Høsten.....	13
Eventyr	13
Advent	13
Historisk emne.....	14
Henrik Wergeland	15
Andre temaer	15
Årstidene.....	15
Aktiviteter.....	16
Forming, natur og materiale	16
Turer	16
Fester og markeringer.....	17
Avslutning og videre kontakt.....	18
Omgivelsene.....	19
Inne- og utemiljø	19
Nærmiljøet.....	19
Praktiske opplysninger	20
Dagsrytmen.....	20
Bemanning.....	20
Torshov barnehageenhet.....	20
Foreldresamarbeid.....	20
Foreldresamtaler	21
Foreldreveiledning.....	21
Foreldreråd og foreldreutvalg.....	21
Samarbeidsutvalget.....	22
Samarbeid med andre instanser	22
Skolestart	22
Fleksibel skolestart	22
Dokumentasjon og vurdering	23
Lovverk	23
Barnehageloven	23
Rammeplanen	24
ABC og 123	24
Miljøfyrtårn	25
Taushetsplikt og opplysningsplikt.....	25
Litteraturliste	26
Vær utålmodig menneske!	27

Med virksomhetsplan mener vi både en plan for framtidig drift og en oversikt over den helhetlige barnehagevirksomheten. Fordi våre temaer er faste, er dette også barnehagens årsplan. Konkrete datoer får foreldrene avdelingsvis.

Søskengrupper: se trygghet, side 9

Rudolf Steiner (1861-1925): Filosof og Goetheforsker fra Østerrike. Grunnla antroposofien

Ingeborg Refling Hagen (1895-1989): Forfatter og kulturarbeider fra Tangen. Grunnla Suttungbevegelsen

Velkommen til Askeladden barnehage

Med denne virksomhetsplanen prøver vi å beskrive hele barnehagen så godt som mulig. Den er laget for oss ansatte, foreldre og andre som kommer i kontakt med barnehagen. Vi håper den er oversiktlig og lett å finne fram i.

Verdien av planen som et redskap for å lage en god barnehage, vil avgjøres av hvordan den blir brukt. Vi håper den blir brukt som en veiviser inn i vår barnehage, at den blir diskutert og at den leder til større nysgjerrighet rundt barndom, barnehager og vårt pedagogiske opplegg.

Historikk

Husmødrenes barnehager åpnet Askeladden barnehage i 1959. I begynnelsen var de tre avdelingene delt i en småbarnsgruppe, en mellombarnsgruppe og en storebarnsgruppe. Fra 1970 ble Maren Mehrens pedagogiske idéer introdusert i barnehagen og i 1975 ble søskengrupper innført. Det var mye motstand mot bruk av folkeeventyr og mytologi for barn, og de ansatte måtte kjempe for å få gjennomført de pedagogiske idéene. I dag lever idéene i beste velgående, og bæres videre av både gamle og nye ansatte. Høsten 2001 ble barnehagen overtatt av Oslo kommune. Fra januar 2004 omorganiserte bydel Sagene barnehagene og Askeladden ble en del av Torshov barnehageenhet.

Maren Mehren

Maren Mehren (1917-2006) utdannet seg til barnehagelærer i 1957 og jobbet i barnehage fram til hun gikk av med pensjon i 1981. Hun har i samarbeid med Forsøksrådet for skoleverket, utarbeidet idéskissen "Et år i barnehagen" som vi jobber etter i Askeladden barnehage.

Maren tilhørte i sin ungdom det antroposofiske miljøet og kom senere i kontakt med Suttungbevegelsen. I 1955 begynte hun på Barnevernsakademiet, og da hun var ferdig i 1957 begynte livet som barnehagelærer: "Nå skulle alle disse overbevisningene og erfaringene jeg hadde kommet an i skapes om i mitt bilde – settes inn i et opplegg jeg kunne stå for. Alle mine tanker i forhold til dette jeg hadde møtt og lært."

Virksomhetsplan

Se temaene, side 13

Langsomt tok Maren Mehrens pedagogiske opplegg form. Hun arbeidet med emner over lengre tid, noe hun hadde lært på Barnevernsakademiet og gjennom Steiner-pedagogikken. Både Ingeborg Refling Hagen og Rudolf Steiner ga henne tro på bruken av eventyr og legender for barn, noe som var lite anerkjent på denne tiden.

Idéskissen har i tillegg til et godt sammensatt årsopplegg, mange kloke tanker om hvordan fellesskapet i barnehagen skal være. Maren Mehrens respekt for barn og barndom ligger til grunn for hele hennes pedagogiske opplegg. Hun var raus, følsom og hadde blikket rettet mot barns verden.

Forvandlingens tegn i forandringens tider

Ord er ord for andre. Kan ord forandre? Forandrer et ord noe som helst? Nei, ord forandrer ikke.

Men ord forvandler mennesker som forandrer verden. Og verden forandres til godt og til ondt.

Så hør ordet: Å gi av sitt liv til andre, det er vår eneste frihet. Det eneste som forvandler verden.

Stein Mehren

“Når pedagogisk virksomhet i dag forstås som *utdanning*, en effektiv og nytteorientert produksjon, er det fare for at vi glemmer de handlinger som har en verdi i seg selv, vi glemmer vår personlige *danning* som mennesker.

Stein M. Wivestad

Pedagogikk

Pedagogiske grunntanker

Samfunnsdebatten og de til enhver tid politiske prioriteringer er med på å forme barnehagene. Stortinget, bystyret og bydelsutvalget bestemmer hvor mange barnehageplasser det skal være, hvor dyrt tilbudet blir og hvor store ressurser barnehagene skal få.

Rammeplanen sier noe om hva pedagogikken skal inneholde. Barnehagen skal følge samfunnets krav og normer, supplere foreldrene og den skal være med å gi barnet en god oppvekst.

Jobben skal gjøres av de ansatte i barnehagen. En gruppe mennesker med forskjellig bakgrunn og erfaring. Vi skal yte den servicen vår bydel forventer av oss, vi skal være tilstede for foreldrene, og vi skal gjøre det som alltid vil være viktigst:

Vi skal gi barna et godt forhold til seg selv, andre mennesker og verden vi lever i.

Se lovverk, side 23

Virksomhetsplan

For å få til dette, må vi være kunnskapsrike, tenkende og åpne. Vi må vite noe om hva vi syns er viktig og hva vi ikke syns er så viktig, samtidig som vi må kunne påvirkes. Vi må ha en god pedagogikk.

Som en pedagogisk virksomhet føler vi oss forpliktet til å se forbi det forgjengelige og billige. Det vi skal søke er det dyrebare og evige. Vi skal reise sammen med barna gjennom ild og vann dit hvor barna selv kan møte utfordringer, mestre sin egen tilværelse og være et godt individ i et godt fellesskap. På veien skal de få omsorg, respekt og hjelp, men også møte krav og forventninger.

Barn er naturlig nysgjerrige og søkende. De leter i enhver sammenheng etter ting og situasjoner som beriker dem. De vil forstå, mestre, delta og ha det gøy. Gjennom sosialt spill og utfordringer resonnerer de og utvikler sosiale ferdigheter, slik som de gjennom individuell mestring utvikler personlige ferdigheter. Hvert barn er spesielt. Barn må bli sett, hørt og elsket for den de er.

Både barn og voksne er en del av en større virkelighet. I samfunnet har vi alle forskjellige roller og det stilles forskjellige krav til oss. Så lenge man er sammen med noen, påvirker man dem. Har vi gode samhandlingsmønstre, lærer barn seg å skape og forvente god samhandling.

Tankene våre rundt barndommen er det som gjør oss til den barnehagen vi er. Vi ønsker at barna skal høre spennende og viktige historier av levende mennesker. Historier som betyr noe - forteller noe om det å være menneske.

For å få til dette må vi ansatte være kresne. Kresne i valg av materiell, leker, litteratur, kunst, sang og musikk. Vi skal gjøre barnehagen til et godt sted å være for alle sanser og alle stemninger. Vi skal lage uterom og innerom slik at de støtter barna i deres lek, utvikling og daglige behov. De tingene vi har skal være gode. Ikke maktmidler for å imponere andre, men til felles nytte og glede. Så kan barna i stedet eie seg selv - det flotteste i verden.

Vi skal søke det beste i den beste av alle verdener.

Egentlig: *“Alt er til det beste i den beste av alle verdener” (Tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes possibles)* fra *Candide* av Voltaire. Vi har tillatt oss å omskrive det litt...

Virksomhetsplan

Våre hovedmål

- Gi barna tilhørighet og trygghet, respekt for seg selv og andre, for livet og naturen rundt seg.
- Skape en inkluderende trygghet, hvor det er plass til å prøve ut sine menneskelige kvaliteter på godt og vondt.
- Gi barna sterke inntrykksmessige opplevelser og skape rom for å leve dem ut.
- Formidle kvalitet i litteratur, kunst og musikk.
- Skape et miljø for varierte fysiske aktiviteter med utgangspunkt i egen mestring.
- Jobbe for likestilling og likeverd og mot rasisme.

Barnehagens mål for sosial basiskompetanse

Se barnehageloven,
side 23

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt felleskap.

Se rammeplanen,
side 24

"Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser. Dette skjer i alle situasjoner i løpet av dagen. (...) Barnehagen skal bidra til at barn utvikler trygghet på og stolthet over egen tilhørighet og respekt for andres kulturelle verdier og ytringer. Barn blir utfordret gjennom samhandling til å kunne mestre balansen mellom selvhevdelse og å se andres behov. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging på dette området." (Utdrag fra rammeplanen, kapittel 2.4)

Verdier og holdninger

Se hovedmål, side 6

Verdier og holdninger skapes og formes gjennom hele oppveksten. Derfor er det viktig at vi som voksne er klar over våre egne verdier og holdninger, slik at vi vet hva vi formidler videre til barna. Det er helt nødvendig at vi i stor grad diskuterer og setter ord på våre verdier og holdninger.

Verdier overleveres mellom mennesker som møtes, avhengig av hva slags nærhet og tillitsforhold man har. Dette er det grunnleggende i all oppdragelse. En god oppdragelse skal være til hjelp videre i livet og styrke ditt forhold til verden og menneskene.

Virksomhetsplan

*“En oppdragelse må
være fremtidsrettet,
samtidig som vi lar
dagen i dag –
barndommen – være
verdifull i seg selv, og
ikke for meget gjøre den
til en stasjon på veien.
Den har egenverdi.”*

Maren Mehren

Utgangspunktet for god oppdragelse, for alle gode verdier og holdninger, er en grunnleggende respekt for livet og en tillit til menneskenes egenskaper. Dette må alle mennesker jobbe med hele tiden. Mange ganger kan det være vanskelig, for det er mye som skaper frykt rundt oss. Det er lett å skule bort på andre mennesker og tenke for seg selv at "de er ikke som oss". Som alltid vil bety: "Disse menneskene er mindre verdt enn oss!" Men det er aldri sant. Alle mennesker er like mye verdt.

I møtet mellom mennesker skal mye deles og mye skal skjønnes. Vi trenger evne til å skape vennskap, til å vise omsorg, til å trives i selskap med andre, til å gi og til å ta. Vi må være fleksible, nysgjerrige og rausere, vi må kunne prøve og feile. Vi må kunne undre oss sammen, beundre hverandre, le sammen, og nyte livet i fellesskap. I fellesskapet må vi også veilede hverandre og sette grenser for det vi anser som uakseptabel oppførsel. I mange situasjoner må man være modig for å stå for de verdiene og holdningene man har og tror på.

I barnehagen møtes mange, med omsorgen for barna som det eneste felles. Vi er forskjellige, har hver vår bakgrunn og hvert vårt sett med verdier og holdninger i bagasjen. Det vil bli konflikter som vi alle må tørre å ta. På den måten bevisstgjøres vi og lærer oss mer om livet. Vi som er ansatte i barnehagen har som hovedoppgave å være fellesskapsbyggere. Fellesskapsbyggere for alle involverte: barn, ansatte og foreldre. Det vil gjøre våre verdier og holdninger dominerende. Slik vil ansvaret for å være inkluderende, nysgjerrige og gode omsorgsgivere i hovedsak hvile på oss. Vi må ha respekt for og tillit til menneskene rundt oss. Dette er et stort ansvar.

Vi i Askeladden barnehage har valgt å la litteratur være en felles veiviser for vårt arbeid med verdier og holdninger. Vi vil oppfordre alle som er i kontakt med barnehagen til å gjøre seg kjent med hovedtrekkene i denne litteraturen og tankene bak bruken av den. Det gir oss et felles utgangspunkt for diskusjon og kan hjelpe oss å sette ord på mye av det som skjer mennesker imellom:

Eventyrene og mytene lærer oss å være søkende, nysgjerrige og trofaste, men samtidig å være på vakt mot ondskap, sjalusi og andre "troll".

Julelegendene lærer oss å dele, hjelpe og beskytte, men også at makt kan misbrukes og at man ofte trenger mot og tro for å komme videre.

Per og Kari forteller oss om at barn har egne behov og er i stand til å løse ting ved egne krefter. Men man må også samarbeide og forstå hverandre, og det er ikke sikkert at alt går like bra hele tiden.

Se temaene, side 13

Virksomhetsplan

I denne tiden blir det også tydelig hvor viktig det er å ha voksne omsorgspersoner, og at mye kan løses av at noen ser deg og lytter til deg.

Vinterens hovedemner; fortellingene om jordas utvikling, Dreng og Karl Eugen forteller oss at vi har et fellesskap også i fortiden. Historisk kunnskap gjør det lettere å se hvor viktig det er å ta vare på hverandre og jorda vår.

Henrik Wergeland lærer oss å bruke nysgjerrigheten som et verktøy i livet. Hans respekt for livet i alle sammenhenger blandet med hans viltre liv og store mot, viser oss at kreftene våre kan brukes på gode måter.

I litteraturen finner vi mange som har tenkt mye rundt livet og menneskenes forhold til hverandre. Vi lar oss inspirere og veilede og vi får visualisert menneskenes utfordringer og skapt oss forbilder. Verdien i dette ligger i vår bruk og vår formidling. Vi må la tankene synke i oss, fordøye dem og leve dem ut. Sammen.

Antirasistisk arbeid

Vårt viktigste redskap i antirasistisk arbeid er våre egne verdier og holdninger. Barn som lever i et inkluderende miljø, har gode forutsetninger for selv å adoptere en inkluderende holdning til sine medmennesker. Dette er imidlertid ikke noen sovepute. Vi må hele tiden være klar over hvordan mennesker forskjellsbehandles i samfunnet, både her og ellers i verden. Vi må ta stilling og vise det tydelig når vi har anledning, slik at barna ser at dette er noe vi ikke ønsker. Vi lar våre holdninger til likeverd mellom mennesker få en stor plass i temaene. Slik blir det antirasistiske arbeidet også en naturlig del av våre samlingsstunder.

Språk er identitet

Det er viktig å kunne norsk i det norske samfunnet, og barnas norskkunnskap stimuleres daglig i barnehagen. Det er imidlertid viktig at foreldre med et annet morsmål konsekvent snakker dette med ungene sine. Det er dette språket foreldrene kan og må uttrykke følelsene sine på. Et godt utviklet morsmål er forutsetningen for ungenes indre vekst og et godt grunnlag for å lære andre språk. I barnehagen kan vi bidra til å skape stolthet, nysgjerrighet og glede ved å synge sanger og lese rim og regler på de språk som er representert i barnegruppa.

Vi vet at vi alle på et tidspunkt i vårt liv vil tilhøre en eller annen minoritet. Det ville være fint om vi begynte å tenke på det.

Olof Palme

Virksomhetsplan

Den gode samtalen

Vi må ta vare på de mulighetene vi får til å være fortrolige med barna i barnehagen. Den gode samtalen kommer gjerne på en tur til butikken, mens man vasker opp eller mens man sitter sammen i sofaen. Den er preget av likeverd, åpenhet og tillit og den bygger vennskap mellom voksne og barn. Kommer en slik anledning, bør den voksne ta seg tid og la andre gjøremål vente.

Samtaler rundt gjøremål i barnehagen er også god begrepstrening. Påkledning, bleieskift eller andre situasjoner der man er nær hverandre, gjør nye ord og begreper levende.

Trygghet

Trygghet må opprettes og opprettholdes. Innkjøringen i barnehagen er den viktigste fasen for å opprette trygghet. Når barnet begynner i barnehagen knytter det seg gradvis til menneskene det møter der. Her vil barn velge forskjellige strategier: Noen vil først bli kjent med de voksne, andre vil først bli kjent med barna, andre igjen trenger tid til å betrakte omgivelsene litt på avstand. Noen bare hopper i det!

De voksne i barnehagen må være årvåkne i denne prosessen og sørge for at barnet får en så trygg tilvenning som mulig uten å overstyre barnets strategivalg.

Det er fint om foreldrene og de ansatte så tidlig som mulig blir kjent med hverandre. Et godt forhold mellom de voksne vil vise barnet at her er det trygt å være.

Når den første kontakten er etablert, trenger barn og voksne tid til å videreutvikle sitt forhold til hverandre. Denne prosessen varer hele barnehagetiden ut. Alle barn skal ha nære venner i barnehagen og de skal kjenne og være trygge på alle barn og voksne.

Det er mye som er med på å gjøre barnehagen til et trygt sted å være for alle:

Hos oss er barn i alle alderstrinn samlet i søskengrupper. De slipper å skifte avdeling i løpet av barnehagetiden. Gruppene blir dermed stabile og får et vidt aldersspenn. Stabiliteten skaper trygghet og aldersspennet gir alle barn lekekamerater på eget nivå. Alle barna opplever å være omsorgspersoner og å bli passet på av andre. Dette skaper en inkluderende barnekultur som går i arv fra de store til de små barna. Vi voksne er klar over viktigheten av dette og gir stadig barna omsorgsoppgaver.

Virksomhetsplan

Samlingsstundene gjør ungene godt kjent med hverandre i en trygg, forutsigbar ramme, samtidig som de gir rom for utfoldelse.

Stabiliteten i hverdagen gjør at erfaringene ungene skaffer seg er gyldige over tid. Dette skaper trygghet. Vi har et sett med regler og rutiner, som gir alle oversikt over dagen, men som godt kan fravikes.

I samlingsstundene, og gjerne ellers, framfører ungene sanger, dikt og skuespill for hverandre. Vi voksne legger vekt på at ungene lytter til og har respekt for hverandres bidrag. Det naturlige i at alle har noe å gi og at alle blir sett og hørt, gir barna trygghet og det enkelte barnet tillit til egen mestring.

Lek

Det meste av tiden i barnehagen brukes til lek. Gjennom leken lærer barna seg å forholde seg til hverandre, samarbeide og løse problemer. Leken gjenspeiler deres indre liv. Lek er ikke tidsfordriv, men en utfordrende, nyskapende og spennende måte å være i livet på. Det er et mål for oss å skape en så god lekekultur som mulig. Det gjør vi ved å gi ungene gode opplevelser, gode fortellinger og en god sosial ramme, samtidig som de fysiske omgivelsene innbyr til lek.

Vi ønsker at barna skal bestemme over lekene, ikke omvendt. Derfor har vi kasser, tepper, klosser og utkleddingstøy, som kan brukes i enhver lek. I tillegg har vi bondegård, togbane, dukker og kjøkkenkrok. Det er også tilrettelagt for at barna selv kan finne fram det de ønsker å holde på med av bordlek: Puslespill, tegnesaker, malesaker, plastelina, bøker og spill.

Vi lever i et forbrukssamfunn hvor lekeindustrien er en av de største og mest kyniske aktørene. Den vet at foreldre gjør alt for barna sine, og utnytter det for alt det er verdt. Barnehagen skal være et fristed for denne konkurransen. Vi vil derfor at barna ikke skal ha med seg private leker og "dippedutter" i barnehagen.

Nærhet i hverdagen

En viktig del av vår pedagogiske tanke er å tørre å være nær hverandre. Hverdagens små og store øyeblikk er vanskelige å planlegge, men viktige for alle. Vi tilbringer mye tid sammen og blir etterhvert veldig godt kjent med hverandre. Vi kan godt sitte i sofaen og bare kose oss, men også nyte gleden ved å være litt gale sammen.

Oppfølging av barna

En av barnehagens oppgaver er å støtte familien og barnet i deres livssituasjon og sørge for at barnet utvikler sosial trygghet og tilegner seg grunnleggende ferdigheter.

Både i barnehagen og i hjemmet er hverdagssituasjonene viktigst for at et barn skal utvikle seg slik det skal og ha et godt liv. Vi kan ofte tidlig se hva et barn sliter med. Vi bruker mye tid på å snakke om barnas utvikling og diskutere tiltak for å gi barna best mulig oppfølging. Mange av de ansatte har god kompetanse rundt barns behov og utvikling.

I noen situasjoner trenger vi et utvidet samarbeid mellom oss, foreldrene og eventuelt andre instanser, for å følge opp et barn godt nok. Dette kan føre til spesielle tiltak både i barnehagen og i hjemmet. Ved tiltak rettet mot et barn i barnehagen, søker vi alltid å inkludere det i helheten, slik at barnet selv ikke oppfatter seg som annerledes.

Å verne om barna er noe vi gjør hele tiden. Alle ønsker vi at barna skal få et så godt liv som mulig og at de mestrer de utfordringene de møter. Derfor er det viktig at vi er åpne mot hverandre og tør å snakke om de bekymringene vi har, slik at vi så tidlig som mulig hjelper barnet der det trengs.

Se samarbeid med andre instanser, side 22

Samlingsstundene

Samlingsstundene er barnehagens hjerte. Da samles hele avdelingen, både voksne og barn. I dette fellesskapet skal alle være med. Andre gjøremål får vente. Samlingsstundskroken er fast, men forandres visuelt etter tema og årstid.

Årssyklus

Se Maren Mehren,
side 3

Maren Mehrens idéskisse har gitt oss vår temasyklus, som vi gjentar år etter år. For, som hun sier: "Emnene har for så vidt interesse hele livet, og kan binde generasjoner sammen, og de er like spennende og lærerike for både barn og voksne. De griper rett inn i hverdagen vår og de nære ting, fordi de lærer oss noe om oss selv."

Fordi barnets nysgjerrighet, innsikt og forståelse modnes for hvert år, blir dette stoffet aldri kjedelig. Litteraturen vi bruker er variert og omfatter både nytt og gammelt. Vi er kresne og velger bøker som skaper refleksjon og indre vekst. Dette gjelder også valget av sanger, dikt, kunst og musikk.

Vår bruk av fast årssyklus gjør at barna vet hva som kommer og gleder seg til hvert "nye" emne. De er i forkant og kan oppfylle sine egne forventninger. De har oversikt. Dette styrker også fellesskapet i gruppa.

Formidlingsform

Temaene formidles muntlig og ofte dramatisk. Fortellingene blir båret fram av den voksne og barna i fellesskap. Det er høy aktivitet i samlingsstundene: Vi dramatiserer både sanger, dikt, rim, regler, eventyr og fortellinger. Vi har et stort repertoar av sanger og dikt vi har laget bevegelser til, noe som gir alle mulighet til å delta, selv de som ikke kan ordene. I tillegg har vi et variert bildemateriale av kjente og ukjente kunstnere som underbygger innholdet. Mange av disse bildene har vi også laget puslespill av.

Barnehagen har samlet
kopier av sangene vi
bruker i et sangarkiv.
En liten skattekiste...

Se verdier og holdninger, side 6

Temaene

Høsten

Tilvenning: se trygghet, side 9

Barnehagen starter etter sommeren med nye barn og sommerferievaner. I denne perioden er det viktig at barna blir vant til barnehagehverdagen. Temaene vi tar opp handler om ting det er lett å forholde seg til, men viktig å kjenne: Grønnsaker, frukt, korn, husdyr og farger.

Eventyr

*Vår barndom
er et deilig eventyr
med blanke gullslott
i de dunkle skove,
med sære røster,
dypt fra fjell og vove,
med sjel og tunge
hos hvert markens dyr,
hvor skrekkens drager
tryllebundne sove
mens engle nikke
fra de røde sky'r.
Hvor underlig,
at barnets lille hjerte
kan høre all tings fryd
og all tings smerte!*

Eventyr er høstens hovedemne. Da konsentrerer vi oss om norske folkeeventyr, samlet av Asbjørnsen og Moe. Det er en arv fra våre formødre og -fedre som inneholder en udødelig livsvisdom. I generasjoner har denne arven gitt barn deres første lærdom om hva mennesket og livet er. Alle lands folkeeventyr inneholder dyp menneskekunnskap og livsvisdom forkledd i fantasier og bilder som barn intuitivt forstår. Folkeeventyrenes udødelighet er bevist på kvaliteten i innholdet. Folkeeventyr er en arv vi deler med alle land i verden. De gir oss større perspektiv; selv om utformingen av innholdet er forskjellig, er meningen den samme: Lær å leve, lær å se deg selv og menneskene rundt deg, stol på deg selv og la deg ikke lure. Tenk selv!

Jørgen Moe

Advent

I adventen møter barna en "forvandlet" barnehage. Samlingsstundene i adventen er høytidelige og preget av et fast rituale. Vår ene julefortelling er vevet sammen av legender og sagn. Vi følger Jesus, Maria og Josef i deres kamp for å overleve. Disse dramatiske skildringene gir oss innsikt i aktuell problematikk: Hva kan makt gjøre med mennesker? Hvordan er det å være på flukt? Hva er fred?

Vår andre julefortelling er en av Maren Mehrens genistreker: "Per og Kari - kalenderen". Vi er sammen med seks barn (små dukker) som bor i fire hus i en liten skog. Tre av dem bor i det store huset med mor, far og bestemor, mens de andre tre bor lengre inn i skogen med hver sin voksen. De forbereder seg til jul akkurat som oss, med mange av de samme utfordringene som vi har. Dette er en glimrende måte å ta opp situasjoner i barnehagen på, synliggjøre barnas handlinger og snakke om dem.

Virksomhetsplan

Historisk emne

Forskere har funnet ut at fostervannet er identisk med vannet i urhavene og at fostertilværelsen kan sammenlignes med livets utviklingshistorie. Vi bærer altså jordas historie med oss i vårt liv. I dette emnet forteller vi historien om jorda og livets utvikling.

Jordas utvikling

I første del følger vi jordas utvikling fra "the big bang" til pattedyrene. Ved hjelp av bildebøker, fossiler og modeller ser vi på rare og spennende kryp fra alle tidsepoker. Vi bruker også tid på å snakke om hvordan vi har fått denne kunnskapen.

Dreng

Menneskets utvikling og oppvåkning blir fortalt gjennom historien om Dreng, etter en bok av Johannes V Jensen. Dreng blir utstøtt fra flokken sin og møter utfordringer som gjør at han må lære seg å tenke selv. Hans kamp for å overleve kulda utvider hans perspektiv og gjør ham nysgjerrig på livet og dets gåter.

Norrøn mytologi

Mennesket har, som Dreng, alltid vært opptatt av å løse universets og livets gåter. I den norrøne mytologien møter vi både en skapelsesberetning og en verdensforklaring, på lik linje med andre religioner. Mytene er i slekt med eventyrene og kan tolkes både på ytre og indre plan. Dramatikken er dyp menneskelig og lett å kjenne seg igjen i.

Karl Eugen

Så gjør vi et hopp i historien og lander i Vika på 1800-tallet. Der møter vi Karl Eugen Olsen, en romanfigur hentet fra Torill Thorstad Haugers bok "Karl Eugen Olsen fra Vika". Han forteller oss lokall historie fra Sagene og Torshov. I Karl Eugen-perioden er de to eldste barnekullene fra alle tre avdelingene samlet hos Bokfinkene.

Gjennom hele dette emnet gir vi barna bevissthet om historie og identitet. Vår overbevisning er at hvis en selv finner fram i sin historie og til sine røtter, vil en også respektere at andre har sin identitet og sine røtter i sin historie.

Johannes Vilhelm
Jensen (1873-1950):
Dansk forfatter.

Torill Thorstad Hauger
(f.1943): Norsk forfatter
og bildekunstner. Har
også skrevet bøker om
vikingtiden for barn.

Henrik Arnold
Wergeland (1808-1845)

I 1839 sendte Wergeland inn et forslag til Stortinget om å oppheve Grunnlovens forbud i § 2 mot å gi jødene adgang til Norge.

I 1841 utkom hans *Indlæg til Jødesagen*. I diktsamlingene *Jøden* (1842) og *Jødinden* (1844) og skriftet *Jødesagen i det norske Storting* (1842) kjempet han mot fordommene. Men hans forslag falt i Stortinget, og først seks år etter Wergelands død fikk jødene adgang til riket.

Se turer side 16,
omgivelsene side 19

Henrik Wergeland

Henrik Wergelands diktning, menneskesyn og filosofi viser et globalt tenkende og internasjonalt menneske. Han hadde et grunnfestet forhold til "sitt eget", og kunne derfor rette blikket utover. Wergelands engasjement for å få fjernet paragraf 2 ("jødeparagrafen") fra grunnloven, var en kamp mot utestengning fra landet og diskriminering av folkegrupper. Dette er like aktuelt i dag, og problematikken er en del av barnas hverdag. Ved å fortelle om Wergelands liv og diktning, skaper vi et forbilde for barna.

Andre temaer

I tillegg til hovedtemaene, tar vi opp ulike temaer. Disse varierer fra avdeling til avdeling.

Årstidene

Også i samlingsstundene følger vi årstidene gjennom sanger, dikt og fortellinger. Vi tar gjerne med noe fra naturen inn, så vi kan se på det sammen. Det er spennende å følge skiftningene i naturen, spesielt i barnehageomgivelsene som vi kjenner så godt. Vi snakker mye om hvor sart livet er og om hvor viktig det er å verne om det.

Du skå itte trø i graset

*Du skå itte trø i graset.
Spede spira lyt få stå.
Mållaust liv har og e mening
du lyt sjå og tenkje på.
På Guds jord og i hass hage
er du sjøl et lite strå.*

*Du skå itte røre reiret,
reiret er e lita seng.
Over tynne bån brer erla
ut sin våre varme veng.
Pipet i den minste strupe
skå bli kvitring over eng.*

*Du skå itte sette snuru
når du ser et hara-spor.
Du skå sjå deg for og akte
alt som flyg og spring og gror.
Du er sjøl en liten vek'en,
du treng sjøl en storebror.*

Einar Skjæraasen

Aktiviteter

Forming, natur og materiale

Alle barn trenger nærhet til og kunnskap om naturens prosesser og materiale. Hos oss møter de mye av dette gjennom aktiviteter knyttet til de forskjellige periodene: Veving, baking, maling av korn, dypping av lys og mye mer. Alt man kan kjenne på, får man en større bevissthet om. Derfor er det viktig at materialet er tilgjengelig for utforskning. Vi skal ha et variert utvalg av formingsmateriale. Rusk og rask fra her og der kan være en kilde til stor kreativitet og forståelse; pinner, steiner, skjell, blader, bark eller hva det nå er.

Tegning og maling utfordrer barna både motorisk, intellektuelt og følelsesmessig. Plastelina (leire) er veldig bra for finmotorikken i tillegg til at den er unik som lekeredskap. Både tegning, maling og plastelinaforming er lett for alle, ubegrenset i sine muligheter og morsomt å holde på med både i fellesskap og alene.

Alle formingsaktiviteter og aktiviteter knyttet til naturens gaver, gir barna bedre forståelse for begreper, bedre motorikk og bedre språk. Samværet rundt aktivitetene blir fort veldig hyggelig og øker vennskapet og forståelsen mellom menneskene i barnehagen. Aktivitetene kan være spontane eller planlagte, ute eller inne. Det viktige er at man ser verdien i dem og benytter anledningene som byr seg.

Turer

Det er hyggelig å gå på tur og vi får nye opplevelser sammen. På turer i møter ungene andre fysiske utfordringer enn dem de møter til daglig, og leken får et annet utgangspunkt. Vårt mål er å gå jevnlig på turer, også i nærområdet.

Vi har også turer som er knyttet til samlingsstundstemaene og som gjentas hvert år, slik som Akerselvatur i Asbjørnsens fotspor, turer til zoologisk, paleontologisk og historisk museum, tur til Rådhuset, nærmiljøtur med Karl Eugen og Wergelandsrunde.

Trolldeig:

2 deler hvetemel

1 del salt

litt olje

Spe på med vann til deigen blir smidig.

Lag spennende figurer eller rar pynt og tørk dem i ovnen på ca 50°C over natta. Når de er tørka, kan de males og lakkes.

Se temaene, side 13

På fester der ungene opptrer, bør ikke barn som er for små til å få utbytte av forestillingen, være med. Det samme gjelder andre barn som ikke klarer å holde seg i ro. Den respekten fortjener ungene som opptrer.

*Du grønne, glitrende
tre, farvel,
og takk for gleden
du har oss givet.
Jeg håper alle
har kunnet se
at du har signet oss
hverdagslivet.
For stjerbeskinnet
det har oss minnet
om Betlehem.*

Fester og markeringer

I løpet av året har vi mange markeringer knyttet til samlingsstundstemaene. Noen av disse foregår på kveldstid med foreldre, familie og venner som gjester, andre har vi for oss selv i barnehagetiden.

Grønnsakteater

En liten "høsttakkefest" hvor frukt og grønnsaker spiller hovedrollen i en dukketeaterforestilling for barna.

Eventyrfest

Barna viser hva vi har holdt på med i eventyrtidens samlingsstunder gjennom dramatisering og sang. Festen holdes på kveldstid og gjester er velkomne. Kle dere gjerne pent.

Lucia-markering

Lucia minnes og vi går i Lucia-tog. Tidspunkt og utførelse varierer fra avdeling til avdeling.

Julaften

Siste barnehagedag før jul er det julaften hos Per og Kari, og vi har juleavslutning i barnehagen. Ofte har vi gamle Askeladder på besøk denne dagen. Det er hyggelig om ungene pynter seg.

Juletreffest

Barna dramatiserer et lite julespill og synger julesanger. Det er kaker, gang rundt juletreet og nissen kommer. Festen holdes på kveldstid og gjester er velkomne. Kle dere gjerne pent.

20. dag jul

Hver avdeling avslutter jula med samlingsstund, knusing av pepperkakehus og mandel i grøten. Etterpå samles alle avdelingene ute og synger julesangene for siste gang.

Id-fest

Markering av id-al-fitr, muslimsk takkefest etter ramadan (fasten). Vi synger, danser, leker, spiser festmat og maler hendene. Det er hyggelig om ungene pynter seg.

Karneval

Fasten innledes. Alle kler seg ut. Vi danser, bråker, spiser og slår katta ut av tønna.

Virksomhetsplan

Mytefest

De eldste barna på alle avdelingene viser hva vi har holdt på med i mytetidas samlingsstunder, gjennom dramatisering og sang. Festen holdes på kveldstid og gjester er velkomne. Kle dere gjerne pent.

Påskefest

Ungene er harer og hopper etter eggene sine. Vi spiser noe godt og koser oss.

17. mai

Siste barnehagedag før 17. mai feirer vi nasjonaldagen. Det er fint om foreldrene har anledning til å være med selv om dette foregår på dagtid. Vi går i tog på Torshov og har kakefest etterpå. Kle dere gjerne pent.

Avslutningsfest

En høytidelig avskjed med dem som skal slutte og sommeravslutning for alle. Festen holdes på kveldstid og gjester er velkomne. Kle dere gjerne pent.

Bursdagsfeiringer

Når noen har bursdag, feirer vi det i barnehagen. Barna tegner til hverandre, vi spiser noe godt og synger bursdagsangen. Bursdagsbarnet er selvfølgelig hovedpersonen i samlingsstunden.

Avslutning og videre kontakt

Barnet tilbringer en stor del av tilværelsen sin i barnehagen. Her har barnet venner, både barn og voksne. Her har barnet gjort mange av sine viktige erfaringer og lært om livet på godt og vondt. Men én dag er barnehagetiden over – enten fordi man flytter eller fordi skolen står for døren. Vi tar høytidelig avskjed med barna som skal slutte. De får med seg minner i form av bilder og tegninger, og en tale på veien.

Gamle Askeladder er alltid velkomne til å besøke oss. Året etter de slutter i barnehagen, blir de invitert på fester. (I årene som følger er de "gamle" barna også velkomne til fest, men da må de, av praktiske grunner, ta kontakt selv.) Lille julaften får vi alltid besøk av Askeladdenbarn i skolealder. Det er ingen øvre aldersgrense, og gjestenes alder spenner over tiår. På denne måten opprettholdes kontakten med stedet som var deres "annet hjem" i viktige barndomsår og bruddet blir ikke så brutalt. Det er selvfølgelig også stas for de ungene som går i barnehagen å få sine tidligere lekekamerater på besøk.

I albumkroken kan både
nye og gamle
Askeladder mimre og
kose seg.

*Hvem kan seile
foruten vind?
Hvem kan ro
uten årer?
Hvem skilles
fra vennen sin
uten å felle tårer?*

*Jeg kan seile
foruten vind.
Jeg kan ro
uten årer.
Men ei skilles
fra vennen min
uten å felle tårer.*

Folkeviser

Omgivelsene

Inne- og utemiljø

Det skal være vakkert og frodig både ute og inne, fordi mennesker trenger harmoniske og levende omgivelser.

På utelekeplassen har vi trær, busker, steiner, gress og blomster. Naturen er variert og gir barna mange muligheter i leken. Vi har flere store sandbasseng og godt med lekeapparater. Målet vårt er at alle skal ha gode lekemuligheter, uansett alder og funksjonsnivå. Barna skal ha mulighet til å lage seg sine egne små plasser, det skal alltid være nye steder å finne og nye mål å strekke seg mot. Inne har vi lagt vekt på at det skal virke hjemlig og ikke bære preg av institusjon. Vi har gode og hyggelige møbler, mange bøker, kunst på veggene og grønne planter over alt. Vi har god plass til både frilek og rolige aktiviteter.

Nærmiljøet

Barnehagen ligger i rolige omgivelser mellom Torshovdalen og Haarklous plass. Vi har godt med grøntarealer rundt oss og vår egen lekeplass er en oase med gode lekemuligheter både sommer og vinter. Vi har både tog- og T-banestasjon, buss- og trikkeholdeplass i nærheten.

Bydel Sagene er en del av Oslo indre øst og har en lang tradisjon som arbeiderbydel. Vi har en spennende historie og er en levende bydel i stadig utvikling.

Askeladden barnehage
fikk Oslo kommunes
hagepris i 2004

Les også brosjyren
"Praktiske ting i
Askeladden barnehage".

Både av hensyn til egne
barn og til hele gruppa,
ber vi dere respektere
kjernetiden.

Praktiske opplysninger

Dagsrytmen

Dagsrytmen i barnehagen er normalt slik:

07.30 - 09.30	Rolig morgenstemning med forming, pusling eller bordlek.
09.30	Kjernetiden starter, alle skal være i barnehagen
09.30 - 12.00	Felles aktiviteter, lek og samlingsstund
12.00 - 13.00	Formiddagsmat
13.00 - 15.00	Høytlesning inne, frilek ute
15.00	Kjernetiden slutter, fruktmåltid
15.00 - 17.00	Frilek ute eller inne

Bemanning

Grunnbemanningen i Askeladden barnehage er: Fagleder, tre pedagogiske ledere, seks assistenter og en renholder. Vi har i tillegg mulighet til å søke om ekstraressurser til barn med spesielle behov.

Torshov barnehageenhet

Askeladden barnehage er en del av Torshov barnehageenhet. En stor del av barnehagens styrerressurs ligger hos enhetslederen. Enhetslederen har det overordna ansvaret for mange barnehager. Faglederne har i fellesskap ansvar for barnehagens faglige innhold. Det er færre fagledere enn barnehager.

Foreldresamarbeid

Samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene opprettes i det øyeblikket barnet får plass i barnehagen, og et godt samarbeid er til fordel for alle parter. Kontakten mellom foreldrene og barnehagepersonalet bør være daglig. Det er alltid noen beskjeder som må gis eller noen småting som må ordnes, og ofte hender det noe hjemme eller i barnehagen som kan påvirke hvordan barnet har det.

Det er hyggelig om
foreldrene har tid til å
sette seg ned på
avdelingen med en
kaffe- eller tekopp
innimellom.

Virksomhetsplan

Foreldresamtaler

Det vil være naturlig å avtale en time til foreldresamtale i løpet av de to første månedene. Etterhvert kan foreldresamtaler avtales etter behov. Det behøver ikke å være noen annen grunn enn at man har lyst til å prate litt.

Noen ganger trenger man en kort prat under fire øyne. Fra barnehagens side prøver vi å være så fleksible som mulig for at dette skal fungere på beste måte. Er det korte beskjeder kan vi ta det i garderoben eller i stua, men det er viktig å huske på at barna ikke behøver å høre alt det vi voksne snakker om.

Når det gjelder synspunkter og spørsmål angående barnehagens dagligliv og pedagogikk, vil vi gjerne at dette tas opp med oss.

Barnehagen kan være behjelpelig med tolk.

Foreldreveiledning

Barnehagen har kompetanse til å veilede foreldre ved behov. Ofte kan små og dagligdagse ting frustrere en familie. Noen ganger kan foreldre ha behov for å diskutere problemer av mer alvorlig art. Omstendigheter rundt barnets utvikling kan det også være godt å snakke om. Enkelte ganger kan det være nok å få satt ord på problemet, andre ganger trenger man råd. Hvis det er behov for mer støtte, kan vi hjelpe til med å henvise til de rette instansene.

Foreldreråd og foreldreutvalg

For å sikre samarbeid med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd. Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna i barnehagen. Foreldrerådet skal være med å sikre og fremme samarbeidet mellom barnehagen og barnas hjem.

På høstens foreldremøte velges to foreldrerepresentanter fra hver avdeling. Disse seks danner foreldreutvalget. Dersom det dukker opp saker foreldre synes det er vanskelig å ta opp med de ansatte, kan de henvende seg til en representant for foreldreutvalget. Foreldreutvalget er også en naturlig arena for drøfting av praktiske tiltak for hvordan barnehagen og lokalsamfunnet kan bli til gjensidig glede og nytte for hverandre.

Samarbeidsutvalget

Alle barnehager skal ha et samarbeidsutvalg. I Askeladden barnehage består dette av to foreldre/foresatte (valgt av foreldreutvalget) og to ansatte. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske. Fagleder og enhetsleder har møterett, men ikke stemmerett. Samarbeidsutvalget skal bli forelagt, og har rett til å uttale seg i, saker som er av viktighet for barnehagens innhold, virksomhet og forholdet til foreldrene. "Barnehageeieren (Oslo kommune, bydel Sagene) skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerrådet og samarbeidsutvalget" (Barnehagelovens §4). Slike saker er blant annet budsjett, driftsendringer, utnyttelse av inne-og utearealer.

Samarbeid med andre instanser

Barnehagen samarbeider med ulike instanser ved behov. Blant disse er:

- pedagogisk psykologisk tjeneste (PP-tjensten)
- barnevernstjenesten
- helsestasjonen
- NAV (Arbeids- og velferdsforvaltningen)
- barne- og ungdomspsykiatrien
- tolketjenesten
- skolene
- Høgskolen i Oslo

Skolestart

"Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem." (Rammeplanen 5.1)

Skolene har forskjellige måter å møte sine nye elever på, som vi naturligvis følger opp.

Fleksibel skolestart

Osloskolene tilbyr nå fleksibel skolestart, men praksisen er noe forskjellig. Vi anbefaler at Askeladdenbarna blir i barnehagen helt

Se avslutning og videre
kontakt, side 18

fram til sommerferien, for å få avslutta barnehagelivet på en skikkelig måte og for å få fullt utbytte av vår pedagogikk. "Det må legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole." (Rammeplanen 5.1)

Dokumentasjon og vurdering

Barnas hverdag dokumenteres gjennom opptredener, tegninger og formingsarbeider, i tillegg til alle våre fotoalbum.

Vurdering hjelper oss i arbeidet med å lage en god barnehage.

Vurderingsarbeid består både av systematiske og ikke-systematiske observasjoner og refleksjoner.

Vi bruker daglig tid på samtaler om enkeltbarn, barnegruppa og egen praksis. Dette er nødvendig for å få oversikt og sette i gang tiltak der det trengs, samtidig som det bevisstgjør de ansatte.

Lovverk

Barnehageloven

I lov om barnehager (17. juni 2005, revidert 1. august 2010) er det nedtegnet hva som er alle barnehagers formål: "Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling" (§1, første ledd)

"Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas. Barnehagen skal sikre barn under opplæringspliktig alder et oppvekstmiljø som både gir utfordringer som er tilpasset barnets alder og funksjonsnivå og trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger. Barnehagen skal styrke barns muligheter for læring og aktiv deltakelse i et fellesskap med jevnaldrende. Barnehagen skal ha de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap og innsikt om barndom og barns behov. Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing." (Utdrag fra rammeplanen)

Barnehageloven og
rammeplanen kan
kjøpes på Akademika,
www.akademika.no,
eller lastes ned fra
www.odin.no/kd.

Virksomhetsplan

Rammeplanen

Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven, hvis mål er å gi barnehagens personale og samarbeidsutvalg en forpliktende ramme å arbeide etter i planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen gir også informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet. Den stiller krav til kvalitet i det sosiale samspillet i hverdagen og det er angitt sju fagområder som alle barn i barnehager skal ha erfaring med i løpet av året:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknikk
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

Rammeplanen legger ikke detaljerte føringer for virksomheten eller hindrer lokal frihet, tilpasning og variasjon.

”Barndommen er en livsfase med egenverdi i likhet med alle andre faser i menneskets livsløp. Ett av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn undrer seg og stiller spørsmål, søker opplevelser og gjør erfaringer på egne læringsarenaer. I nære samspill med omgivelsene er de aktive på alle områder. Omsorg, oppdragelse, lek og læring i småbarnsalderen former barns holdninger, verdier og tillit til seg selv og andre mennesker og deres motivasjon for læring senere i livet.” (rammeplanen 1.4)

ABC og 123

Oslo kommune har vedtatt at alle barnehager skal jobbe etter ”ABC og 123”, en veileder i språk- og begrepsutvikling i barnehagen. Dette skal bidra til systematisk arbeid med utvikling av barns grunnleggende språk og begreper. Veilederen legger opp til å være til inspirasjon for barnehagene. Hver enkelt barnehage selv skal ha stor innflytelse på hvordan de legger opp det pedagogiske arbeidet.

Både i veilederen og på foredrag med forfatterne, blir det tydeliggjort at dette ikke dreier seg om skole for førskolebarn. Målet er ikke at barn skal lære å lese, skrive og regne, men at

Virksomhetsplan

barnehagen også støtter barna i denne spennende delen av barndommen.

Miljøfyrtårn

Miljøfyrtårn er en nasjonal sertifiseringsordning. Hensikten med Miljøfyrtårnprogrammet er å heve miljøstandaren så det monner i så mange virksomheter som mulig. Miljøfyrtårn støttes av miljøverndepartementet.

”Bydel Sagene har valgt Miljøfyrtårnordningen som strategi og metode for å implementere miljøeffektivitet i egen organisasjon. Vi samarbeider med Grønn hverdag i arbeidet med å sertifisere bydelens enheter.” (bydel Sagenes hjemmeside, www.bydel-sagene.oslo.kommune.no)

Askeladden barnehage er nå miljøsertifisert. Dette innebærer kildesortering av søppel, energiøkonomisering, valg av gjenvinnbare produkter og generell bevissthet rundt miljøvern.

Taushetsplikt og opplysningsplikt

”Alle som arbeider i virksomheter etter barnehageloven har taushetsplikt, med andre ord plikter de å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han/hun i forbindelse med sitt arbeid får vite om noens personlige forhold.” (Barnehageloven, § 20)

”Barnehagepersonalet skal gi sosialtjenesten bistand i klientsaker. De skal i sitt arbeid være oppmerksomme på forhold som bør føre til tiltak fra sosialtjenestens side, og de skal av eget tiltak gi sosialtjenesten opplysninger om slike forhold. Av eget tiltak kan opplysninger bare gis etter samtykke fra klienten, eller så langt opplysningene ellers kan gis uten hinder av taushetsplikt.” (Barnehageloven, § 21)

”Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernstjenestens side. Uten hinder av taushetsplikt skal barnehagepersonalet av eget tiltak gi opplysninger til barnevernstjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige adferdsvansker. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barnevernstjenester, plikter barnehagepersonalet å gi slike opplysninger.” (jamfør Barnehageloven §22 og Lov om barnevernstjenester, § 4.10, § 4.11, § 4.12 og § 4.24)

Litteraturliste

Pedagogikk	Jens Bjørneboe	Under en mykere himmel	Gyldendal 1976
	Gulle Brun	Barnet – underet og veien	Rune 1971
	Saleha Khatoon, Bente-Gro Larsen og Gro Østvik	Hvordan utvikles en antirasistisk barnehage	Flerkulturell skole 1994
	Kunnskapsdepartementet	Lov om barnehager	Cappelen 2005
	Kunnskapsdepartementet	Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver	KD 2006
	Lowenfeld & Brittain	Kreativitet og vækst	Gjellerup 1972
	Maren Mehren	Et år i barnehagen – idésamme	Forsøksrådet for skoleverket 1976
Eventyr	Asbjørnsen og Moe	Samlede eventyr	Diverse utgaver
	Paul Jan Brudal	Det ubevisste språket	Universitetsforlaget 1994
	Ruth Danielsen	Så levde de lykkelig...	LNU/Cappelen 1995
	Gunvald Hermundstad Ørnulf Hodne	Østenfor sol og vestenfor måne Det norske folkeeventyret	Spartacus 1995 Cappelen 1998
Advent	Olav Bø	Vår norske jul	Samlaget 1974
	Selma Lagerlöf	Kristuslegender	Atheneum 1996
	Dan Lindholm	Små sagn om store ting	Dreyer 1969
	Leif Wærenskjold	Barnets legender	Libra 1973
Dreng	Johannes V. Jensen	Bræen	Gyldendal 1908
Norrøn mytologi	Tor Åge Bringsværd	Den enøyde	Gyldendal 1997
	Anders Bækstad	Nordiske guder og helter	Aschehoug 2002
	Anne Holtsmark	Norrøn mytologi	Samlaget 1970
	Harald Hveberg	Norrøn mytologi	Tanum 1965
	P A Munch	Norrøne gude- og heltesagn	Universitetsforlaget 1967
	Jan-Erik Ebbestad Hansen og Kari Møller	Norrøne myter og sagn	Gyldendal 1999
	Ludvig Holm Olsen	Eddadikt (oversettelse)	Cappelen 1975
Karl Eugen	Oskar Braaten	Fortellinger og artikler	Aschehoug 1978
	Einar Gerhardsen	Unge år	Tiden 1974
	Torill Thorstad Hauger	Karl Eugen Olsen fra Vika	Gyldendal 1976
	Torill TThorstad Hauger	Krestiane, Christiania	Gyldendal 1984
Wergeland	Sonja Hagemann	Hjertets Geni	Aschehoug 1964
	Ingeborg Refling Hagen	I natt red'n Henrik forbi	Aschehoug 1958
	Kaare Holt	Hurra for han som innstifta da'n	Gyldendal 1945
	Hans Heiberg	Så stort et hjerte	Aschehoug 1972
	Yngvar Ustvedt	Henrik Wergeland	Gyldendal 1994

Vær utålmodig menneske!

Langsamt blir allting til. Skapelsen varer evig.
Mørket ble lys og lyset ild,
og mennesket våknet en dag og sa:
Jeg vil.
Langsamt blir allting til.
Langsamt seiler vår jord mot en ukjent havn.
Ingen kan måle vår fremtid, og ingen kan gi den navn.
Men dette vet vi, at vi er med på å skape
det evige livet, skape det ondt eller godt.
Vi vil ikke tape.
Vi vil ikke miste den ilden vi engang har fått.
Mange var veiene. Det bar galt avsted.
Styrken ble makt, og makten vold. Og mennesker
trampet hverandre ned.
Men alltid var drømmen den aller ytterste virkelighet.
Langsamt blir allting til.
Det haster, det haster. Det kan gå galt igjen.
Hva er det vi vil?
Drømmer og utopier sier de kloke menn,
de som er kalde av hjertet. Hør ikke på dem lenger!
Livet er ikke bare hus og mat og penger.
Vi er bestandig på vei, bestandig et stykke lenger,
alltid på vei mot menneskehetens seir eller nederlag.
Det haster, det haster idag!
Vær utålmodig, menneske! Sett dine egne spor!
Det gjelder vårt evige, korte liv. Det gjelder vår jord.

Inger Hagerup

Askeladden barnehage

Sigurd Liesgt 13

0479 Oslo

Tlf: 23475010

epost fagleder: jorunn.arnesen@bsa.oslo.kommune.no

Bydel Sagene

Thorvald Meyers gt. 7,

Postboks 4200 Nydalen, 0401 Oslo

Tlf. 02 180

e-post: postmottak@bsa.oslo.kommune.no

www.bydel-sagene.oslo.kommune.no

Søknadskontoret for barn- og ungetjenester

Stavangergata 42, 4.etg., 0467 Oslo.

Tlf. 02180

